

การปรับปรุงพันธุ์มะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์สายพันธุ์แท้

Improvement of Pure Line Holland Papaya

ธวัชชัย นิมกิงรัตน์^{1/} ปราณี เถาว์โท^{1/} นิตยา คงสวัสดิ์^{1/} ชนกานันต์ หล้าเหลือ^{1/}

Tawatchai Nimkingrat^{1/} Pranee Thaoto^{1/} Nittaya Kongsawad^{1/} Chanakan Lumhrear^{1/}

บทคัดย่อ

มะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์หรือปลักไม้ลาย เป็นมะละกอใช้บริโภคสุกที่ได้รับความนิยมสูงที่สุดในปัจจุบัน แต่ยังไม่เคยมีการปรับปรุงพันธุ์ให้เป็นพันธุ์รับรองหรือพันธุ์แนะนำให้เกษตรกรปลูก ดังนั้นศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษจึงได้เริ่มรวบรวมพันธุ์ในปี พ.ศ. 2554 จากแหล่งปลูก 7 แห่ง ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลำพูน ศรีสะเกษ อุบลราชธานี สุโขทัย พัทลุง และ ตรัง รวม 25 สายพันธุ์ นำมาปลูกและคัดเลือกพันธุ์แบบต้นต่อแถว (Single Tree Selection) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกที่สำคัญคือ 1. ต้นเตี้ย ก้านใบสั้น 2. ผล ทรงกระบอก น้ำหนัก 0.8 – 1.5 กก. เนื้อแน่นมากกว่า 0.4 กก./ชม. ความหวานมากกว่า 12 °Brix ความหนาเนื้อมากกว่า 2.5 ซม. และอายุการวางชั้นนานมากกว่า 6 วันหลังเก็บเกี่ยว ปลูกและคัดเลือกพันธุ์ 2 รุ่น ได้ 20 สายพันธุ์ดีเด่น โดยมีความสูงต้น 62 ซม. เมื่อดอกแรกบาน ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกหรือดีกว่า เพื่อใช้สำหรับปรับปรุงพันธุ์ต่อไปในอนาคต

คำนำ

มะละกอจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากชนิดหนึ่งของประเทศไทย ใช้บริโภคปริมาณมากผลดิบใช้ทำส้มตำ ทั้งดิบและสุก การปลูกมะละกอในปัจจุบันต้องพบกับปัญหาผลผลิตและคุณภาพต่ำ เนื่องจากมะละกอมีความแปรปรวนภายในสายพันธุ์สูง กรมวิชาการเกษตรได้ปรับปรุงพันธุ์มะละกอที่เหมาะสมสำหรับบริโภคสดและการแปรรูป คือ พันธุ์แขกคำศรีสะเกษ (เนื้อสีแดง) พันธุ์แขกคำท่าพระ (เนื้อสีเหลือง) และพันธุ์ขอนแก่น 80 ซึ่งปลูกเป็นการค้าอย่างแพร่หลายในหลายพื้นที่ของประเทศ การปรับปรุงพันธุ์มะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นพันธุ์ที่มีลักษณะดีเด่นในเรื่องของรสชาติที่หวาน เนื้อแน่นไม่เหนียวเหนียว สีสวย เก็บไว้ได้นาน ผลรูปทรงกระบอก ทำให้การเก็บเกี่ยวและขนส่งและจัดวางได้สะดวกมีการชอกช้ำต่ำ ขนาดผลไม่โตมากเหมาะสมกับครอบครัวในปัจจุบัน ส่งผลให้มะละกอพันธุ์ฮอลแลนด์มีราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมสูงกว่ามะละกอพันธุ์อื่นที่วางขายในตลาดเดียวกัน แต่เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ดีหายาก ราคาสูง ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษจึงได้ทำการปรับปรุงพันธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง มีความคงตัวของพันธุ์สูง และแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี

วิธีการดำเนินงาน

อุปกรณ์และวิธีการ

1. สายพันธุ์มะละกอฮอลแลนด์ที่รวบรวมและคัดเลือกพันธุ์
2. วัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

แบบและวิธีการทดลอง

- การคัดเลือกพันธุ์แบบต้นต่อแถว (Single Tree Selection)
- **วิธีการ** รวบรวมพันธุ์ปลูกและคัดเลือกพันธุ์ โดยการคัดเลือกต้นที่มีลักษณะดีเด่นใช้เกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกพันธุ์ดังนี้
  1. ทรงต้น มีลำต้นขนาดใหญ่และเตี้ย ข้อต้นถี่ ก้านใบค่อนข้างสั้น ก้านผลยาว ออกดอกติดผลเร็ว
  2. รูปร่างผลทรงกระบอก ไม่บิดเบี้ยว ปลายผลมนกลม น้ำหนักผลระหว่าง 0.8-1.5 กก./ผล
  3. ผลดิบสีเขียวสดใส ผิวผลเรียบสม่ำเสมอไม่มีร่องผล ผิวเปลือกหนา ความหนาเนื้อมากกว่า 2.5 ซม. ช่องว่างในผลน้อย
  4. เนื้อเมื่อสุกสีส้ม-ส้มอมแดง รสชาติหวานจัด (มากกว่า 12 °Brix เนื้อละเอียดแน่นไม่เหนียว อายุการวางชั้่นนานมากกว่า 5 วัน (เนื้อยังมีความคงตัวปกติ)

- วิธีปฏิบัติการทดลอง

ปลูกมะละกอสายพันธุ์ฮอลแลนด์ที่รวบรวมได้ 25 สายพันธุ์ ทำการคัดเลือกพันธุ์ 2 รุ่น โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้ นำเมล็ดมาเพาะ เมื่อต้นกล้าอายุได้ 45 วันจึงย้ายปลูกลงแปลง โดยใช้ระยะระหว่างต้น 2.5 เมตร และระยะปลูก 2.5x3 เมตร ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 หลังปลูกได้ 15 วัน อัตรา 50 กรัม/ต้น และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 เดือนละครั้ง ดังนี้ อายุ 1-3 เดือน อัตรา 50 กรัม/ต้น อายุ 3-6 เดือน อัตรา 100 กรัม/ต้น และอายุ 6-12 เดือน ใส่ปุ๋ย 2 เดือน/ครั้ง โดยใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 200 กรัม/ต้น ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามความจำเป็น

ศึกษาความทนทานต่อโรคจุกวงแหวนโดยวิธีทนทานตามธรรมชาติในสภาพแปลงปลูก ประเมินการเป็นโรคจุกวงแหวนตามวิธีการ

สำหรับขั้นตอนการคัดเลือก เลือกต้นขึ้นก่อนและต้องกำจัดต้นที่มีดอกเพศผู้และเพศเมียออกทันทีที่ปรากฏดอกให้เห็น เหลือไว้เฉพาะต้นที่แสดงดอกสมบูรณ์เพศ จากนั้นทำการคัดเลือกต้นที่มีลักษณะดีเด่นไว้ ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกที่ตั้งไว้ คัดเลือกให้เหลือสายต้นน้อยลง จนแน่ใจจึงทำการผสมตัวเอง โดยการคลุมดอกตั้งแต่ระยะดอกยังไม่บาน(ใกล้จะบาน) ให้ดอกนั้นผสมตัวเองเพื่อป้องกันการผสมข้ามจากต้นอื่น เลือกผลที่ผ่านการผสม 1-2 ผลต่อต้น โดยเก็บเมล็ดมะละกอเมื่อผลสุกเต็มที่แล้ว ผ่าเอาเมล็ดออกและล้างเมล็ดให้สะอาดผึ่งในที่ร่มให้แห้งสนิท เก็บไว้ในห้องเย็น

การบันทึกข้อมูล

- การเจริญเติบโต บันทึกจำนวนก้านใบต่อความยาว 30 เซนติเมตร (นับรอก้านใบที่หลุดถึงก้านใบสุดท้ายที่ติดกับลำต้น) วัดความสูงต้น เส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม และเส้นรอบวงโคนต้น วันเพาะกล้า วันงอก วันปลูก วันออกดอก วันติดผล วันเก็บเกี่ยว (วันที่เก็บมะละกอเพื่อนำมาทำการทดสอบสำหรับบริโภคน้ำตาล) วันสุกแก่

- บันทึกข้อมูลผลผลิตและคุณภาพ ได้แก่ สีเนื้อผล น้ำหนักผล จำนวนผล/ต้น น้ำหนักผล/ต้น เปอร์เซนต์น้ำตาล ขนาดผล (ความกว้าง และความยาวผล) ความหนาเนื้อ สีเปลือกเมื่อสุก สีเนื้อ

เวลาและสถานที่

ตุลาคม 2554 – กันยายน 2556 ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ

ผลการทดลองและวิจารณ์ผล

ปลูกและคัดเลือกพันธุ์มะละกอฮอลแลนด์ 2 รุ่น ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ความสูงต้นเมื่อดอกแรกบาน (ซม.) เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น (ซม.) ความกว้างทรงพุ่ม (ซม.) จำนวนก้านใบต่อความยาว 30 ซม. ดอกแรกบานหลังปลูก (วัน) อายุการเก็บเกี่ยวหลังปลูก (วัน) และผลผลิตรวม/ต้น (กก.) อายุต้น 1 ปี หลังปลูก

เบอร์	ความสูง	เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น	ความกว้างทรงพุ่ม	จำนวนก้านใบต่อความยาว 30 ซม	อายุเมื่อดอกแรกบาน (วัน)	อายุการเก็บเกี่ยวหลังปลูก (วัน)	ผลผลิตรวม/ต้น (กก.)
SKH 1-15-19	69	5.1	145	19	68	215	40.26
SKH 1-15-20	70	4.7	128	20	67	223	41.29
SKH 2-6.1-2	97	6	148	14	67	223	41.022
SKH 2-6.1-41	77	5.2	142.5	15	65	237	39.80
SKH 2-6.1-40	94	6.4	160	17	64	225	35.02
SKH 2-6.2-12	70	5.1	142	14	68	220	35.465
SKH 2-6.2-14	77	4.8	133.5	15	67	228	41.12
SKH 2-6.2-16	72	4.9	141	14	62	229	39.24
SKH 2-6.2-27	78	5.6	159.5	15	63	229	41.80
SKH 3-16-10	66	5	147	18	63	229	39.31
SKH 3-16-11	71	6.3	169.5	18	67	225	40.57
SKH 3-16-26	63	5.1	155	18	65	227	40.92
SKH 4-16.2-2	82	6.5	160.5	22	70	215	29.17
SKH 4-16.2-11	62	4.7	130	16	62	224	38.19
SKH 4-16.2-30	78	7	165	15	65	225	42.31
SKH 4-16.2-36	80	7.1	176.5	16	67	216	42.24
SKH 4-16.2-37	98	7.6	119.5	16	65	224	30.32
SKH 4-16.3-5	82	8.2	165	13	67	226	38.44
SKH 5-5-27	88	7.3	188	15	65	225	34.28
SKH 6-15-30	82	4.7	165.5	14	67	227	37.24

เฉลี่ย	77.8	5.87	152	16.2	65.5	224.6	38.40
--------	------	------	-----	------	------	-------	-------

1. ความสูงต้น คัดเลือกพันธุ์ที่มีข้อต้นถี่ ลำต้นเดี่ยว สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกในระยะดอกแรกบาน มีความสูงต้นระหว่าง 62 – 98 ซม. โดยมีความสูงเฉลี่ย 77.8 ซม. สายต้นที่มีความสูงต่ำที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-11 SKH 3-16-26 และ SKH 3-16-10 มีความสูง 62 63 และ 66 ซม. ตามลำดับ

2. เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้นที่ระดับสูงจากพื้นดิน 10 ซม. สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกในระยะดอกแรกบาน มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ระหว่าง 4.7 – 8.2 ซม. โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 5.87 ซม. สายต้นที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.3-5 SKH 4-16.2-37 และ SKH 5-5-27 มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 8.2 7.6 และ 7.3 ซม. ตามลำดับ

3. ความกว้างทรงพุ่ม คัดเลือกสายต้นที่มีก้านใบสั้นหรือความกว้างทรงพุ่มน้อย สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีความกว้างทรงพุ่ม ระหว่าง 119.5 – 188 ซม. ในระยะดอกแรกบาน โดยมีความกว้างทรงพุ่ม เฉลี่ย 152 ซม. สายต้นที่มีความกว้างทรงพุ่มน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-37 SKH 1-15-20 และ SKH 4-16.2-11 มีความกว้างทรงพุ่ม 119.5 128 และ 130 ซม. ตามลำดับ

4. จำนวนก้านใบต่อความยาว 30 ซม สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีจำนวนก้านใบต่อความยาว 30 ซม ระหว่าง 13 – 22 ก้านใบ โดยมีค่าเฉลี่ย 16.2 ซม. สายต้นที่มีจำนวนก้านใบต่อความยาว 30 ซม มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-2 SKH 1-15-20 และ SKH 1-15-19 มีจำนวนก้านใบ 22 20 และ 19 ซม. ตามลำดับ

อายุเมื่อดอกแรกบาน สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีอายุต้นเมื่อดอกแรกบาน ระหว่าง 62 – 70 วัน อายุเฉลี่ย 65.5 วัน สายต้นที่มีอายุน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-11 SKH 2-6.2-16 และ SKH 3-16-10 มีอายุเมื่อดอกแรกบานเท่ากับ 62 62 และ 63 วันตามลำดับ

อายุการเก็บเกี่ยว สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีอายุการเก็บเกี่ยว(หลังปลูก) ระหว่าง 215 – 237 วัน อายุเฉลี่ย 224.6 วัน สายต้นที่มีอายุการเก็บเกี่ยว(หลังปลูก) น้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 1-15-19 SKH 4-16.2-2 และ SKH 4-16.2-36 มีอายุอายุการเก็บเกี่ยว(หลังปลูก) เท่ากับ 215 215 และ 216 วันตามลำดับ

ผลผลิตรวมต่อต้น (อายุต้น 1 ปี) สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีผลผลิตคิดเป็นน้ำหนักรวม ระหว่าง 29.17 – 42.31 กก. โดยมีผลผลิตรวมเฉลี่ย 38.40 กก. สายต้นที่ให้ผลผลิตรวมสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-30 SKH 4-16.2-36 และ SKH 2-6.2-27 มีผลผลิตรวม 42.312 42.240 และ 41.80 กก./ต้น ตามลำดับ

ตารางที่ 2 น้ำหนัก/ผล (กรัม) ขนาดผล (ซม.) สีเปลือก ความหนาเนื้อ (ซม.) ความแน่นเนื้อ (กก/ซม.) ความหวาน (^oBrix) และอายุการวางชั้น (วัน)

เบอร์ต้น	น้ำหนัก/ผล (กรัม)	ขนาดผล (ซม.)		สีเปลือก	สีเนื้อ	ความหนาเนื้อ (ซม.)	ความแน่นเนื้อ (กก/ซม.)	^o Brix (%)	อายุการวางชั้น (วัน)
		กว้าง	ยาว						
SKH 1-15-19	1,246	8.65	24.0	YO-23-B	O-25-A	3.05	0.53	12.2	6
SKH 1-15-20	1,214	6.47	20.5	YO-22-A	O-28-A	3.00	0.51	14.8	6
SKH 2-6.1-2	1,240	6.25	24.3	YO-23-A	O-28-A	3.10	0.57	14.0	7
SKH 2-6.1-40	1,166	6.35	24.3	YO-23-A	O-28-A	3.05	0.51	13.0	7

SKH 2-6.1-41	1,393	6.90	21.8	O-25-B	O-28-A	3.20	0.43	13.4	9
SKH 2-6.2-12	1,101	6.05	21.5	YO-17-B	O-28-B	3.05	0.58	13.2	6
SKH 2-6.2-14	1,184	6.27	21.0	YO-23-A	O-28-B	3.20	0.55	13.8	8
SKH 2-6.2-16	1,021	5.67	20.0	YO-22-A	O-28-A	3.05	0.55	13.3	6
SKH2-6.2-27	1,231	6.27	24.0	O-26-A	O-28-A	3.15	0.59	13.6	8
SKH 3-16-10	1,183	6.13	21.1	O-25-B	O-28-A	3.05	0.49	13.6	6
SKH 3-16-11	1,052	5.97	21.8	YO-23-B	O-28-B	2.80	0.51	13.0	6
SKH 3-16-26	1,041	5.70	20.6	O-25-A	O-28-A	3.05	0.55	13.8	6
SKH 4-16.2-2	888	5.67	19.5	YO-17-B	OR-32-A	2.85	0.59	13.2	6
SKH 4-16.2-11	1,223	6.00	24.0	O-25-B	OR-32-A	3.10	0.59	12.4	6
SKH 4-16.2-30	1,462	7.02	22.1	O-25-B	O-28-A	3.30	0.41	15.0	7
SKH 4-16.2-36	1,043	6.50	22.7	O-25-A	O-28-A	2.90	0.54	13.5	7
SKH 4-16.2-37	1,053	5.92	19.8	O-23-A	O-28-A	2.90	0.57	14.0	8
SKH 4-16.3-5	1,068	6.07	20.6	YO-23-E	O-28-A	3.05	0.57	14.3	6
SKH 5-5-27	998	6.05	20.5	YO-21-B	O-28-B	3.30	0.54	14.0	8
SKH 6-15-30	1,172	6.07	24.0	YO-22-A	O-26-A	2.95	0.40	13.2	7

น้ำหนักต่อผล สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีน้ำหนักผลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผลใหญ่ (น้ำหนักมากกว่า >1 กก.) จำนวน 18 สายต้น และกลุ่มผลเล็ก (น้ำหนักระหว่าง 0.80 – 1.00 กก.) จำนวน 2 สายต้น

ขนาดผล สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีขนาดผล ความกว้างผลระหว่าง 5.67 – 8.65 ซม. โดยมีความกว้างผลเฉลี่ย 6.30 ซม. และมีความยาวผล ระหว่าง 19.50- 24.30 ซม. โดยมีความยาวผลเฉลี่ย 21.91 ซม. สายต้นที่มีขนาดผลใหญ่ 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 1-15-19 SKH 2-6.1-41 และ SKH 4-16.2-30 มีขนาดผล 8.65 x 24 7.02 x 22.10 และ 6.90 x 21.8 ซม. ตามลำดับ

สีเนื้อผล สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีสีเนื้อผลแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ O-28-A O-28-B OR-32-A O-26-A และ O-25-A จำนวน 12 4 2 1 และ 1 สายต้นตามลำดับ

ความหนาเนื้อ สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีความหนาเนื้อระหว่าง 2.8-3.3 ซม. โดยมีความหนาเนื้อเฉลี่ย 3.06 ซม. สายต้นที่มีความหนาเนื้อสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-30 SKH 5-5-27 และ SKH 2-6.2-14 มีความหนาเนื้อ 3.3 3.3 และ 3.2 ซม. ตามลำดับ

ความแน่นเนื้อ สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีความแน่นเนื้อระหว่าง 0.40-0.59 กก./ซม. สายต้นที่มีความแน่นเนื้อสูงที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ SKH2-6.2-27 SKH 4-16.2-2 SKH 2-6.1-2 SKH 4-16.2-37 และ SKH 4-16.3-5 มีความแน่นเนื้อ 0.59 0.59 0.57 0.57 และ 0.57 กก./ซม. ตามลำดับ

ความหวาน สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีความหวานระหว่าง 12.20-15.00 °Brix โดยมีความหวานเฉลี่ย 13.57 °Brix สายต้นที่มีความหวานสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ SKH 4-16.2-30 SKH 1-15-20 และ SKH 4-16.3-5 มีความหวาน 15.0 14.8 และ 14.3 °Brix ตามลำดับ

อายุการวางชั้น สายต้นที่ผ่านการคัดเลือกมีอายุการวางชั้นระหว่าง 6-9 วัน โดยมีอายุการวางชั้นเฉลี่ย 6.35 วัน สายต้นที่มีอายุการวางชั้นสูงที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ SKH 2-6.1-41 SKH 2-6.2-14 SKH2-6.2-27 SKH 4-16.2-37 และ SKH 5-5-27 มีอายุการวางชั้น 9 8 8 8 และ 8 วัน ตามลำดับ

มะละกอฮอลแลนด์ที่คัดเลือกพันธุ์ในรุ่นที่ 2 มีความคงตัวของสายต้นมากพอสมควร อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความแปรปรวนในสายต้นอยู่บ้าง ควรทำการคัดเลือกพันธุ์/เปรียบเทียบพันธุ์ต่อไปอีกอย่างน้อย 3 รุ่น จึงจะได้สายพันธุ์แท้ เพื่อเผยแพร่พันธุ์สู่เกษตรกรต่อไป

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

- มะละกอฮอลแลนด์ที่คัดเลือกได้ในรุ่นที่ 2 จำนวน 20 สายต้น
- มีสายต้นที่ให้ลักษณะดีเด่นต่างๆ เช่น ผลมีขนาดเล็กลงแต่เนื้อหนาขึ้น เพื่อลดพื้นที่การขนส่ง เนื่อแน่นมากยิ่งขึ้น ทำให้อายุการวางจำหน่ายได้ยาวนานมากขึ้น รสชาติหวานหอม (มีกลิ่นเฉพาะ) การออกดอกติดผลเร็ว เก็บเกี่ยวได้เร็วขึ้น ต้นเตี้ยและต้นใบสั้นลงเพื่อลดปัญหาการโคนล้มและการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้สามารถเพิ่มจำนวนต้นต่อหน่วยพื้นที่ได้ถึง 350-400 ต้น/ไร่

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

คาดว่าจะสามารถกระจายพันธุ์สู่เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ในปี 2560

กลุ่มเป้าหมายคือ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ.2555.เอกสารเผยแพร่เรื่องคำแนะนำการปลูกมะละกอ

ภาคผนวก

ภาพที่ 1 มะละกอกที่อยู่ระหว่างการคัดเลือกที่ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ ปี 2555/2556

ภาพที่ 2 ลักษณะมะละกอกที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกที่ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ ปี 2555/2556

